

УДК 338.48

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(1\)-14](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(1)-14)

ІЛЬНИЦЬКА-ГИКАВЧУК Г. Я.

<https://orcid.org/0000-0003-4176-2784>e-mail: Halyna.Y.Ilnytska-Hykvachuk@lpnu.ua

Національний університет «Львівська політехніка»

ОЦІНКА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СКОЛІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті досліджено туристичний потенціал Сколівської територіальної громади Львівської області. Встановлено, що основними історико-культурними об'єктами, що знаходяться на досліджуваній території, є церкви, пам'ятники, палац фортеця. Багатим є природно-ресурсний потенціал, що представлений горами (Парашка, Лопата, Кудрявець, Ключ), скелями (в селі Ямельниця, Урицькі скелі), річками (Опір, Стрий та інші), водоспадами (Кам'янецький, Гуркало, Сопіт), озером (Журавлине). На території громади є Національний природний парк «Сколівські Бескиди», в межах якого прокладені туристичні маршрути та екологічні стежки. Досліджено, що основними видами туристично-рекреаційної діяльності є екологічний туризм, культурно-пізнавальний, гірський. Виявлено основні проблеми розвитку туризму та шляхи підвищення туристичної привабливості Сколівської громади Стрийського району. Доведено, що розвиток туризму є пріоритетним напрямом для даного регіону.

Ключові слова: туристично-рекреаційний потенціал, історико-культурний потенціал території, туристична привабливість, екологічний туризм, сталий розвиток.

GALINA ILNITSKA-GYKAVCHUK

National University «Lviv Polytechnic»

ASSESSMENT OF TOURIST POTENTIAL OF SKOLIV TERRITORIAL COMMUNITY OF LVIV REGION

The article investigates the tourist potential of the Skoliv territorial community of the Lviv region. It has been established that the main historical and cultural objects located in the study area are churches, monuments, palace, fortress. The natural resource potential is rich, represented by mountains (Parashka, Lopata, Kudryavets, Klyuch), rocks (in the village of Yamelnytsia, Uritsky rocks), rivers (Opir, Striy and others), waterfalls (Kamianetskyi, Hurkalo, Sopot), lake (Zhuravlyne). The Skole Beskydy National Nature Park is located on the territory of the community, within which tourist routes and ecological trails are laid. It is investigated that the main types of tourist and recreational activities are ecological tourism, cultural and cognitive, mountain. It was found that the main problems of tourism development of the territory are: unsatisfactory condition of tourist facilities; unsatisfactory infrastructure; lack of information and marketing support for the promotion of tourist opportunities in the region; insufficient provision of professional staff in the field of tourism. The directions of increase of tourist attraction of Skoliv community of Strij district are offered, namely: activation of advertising; organization of festivals, creation of new tourist routes; preservation, restoration of cultural and natural monuments; state support for the development of rural tourism; formation of clusters; improvement of tourist infrastructure; raising the professional level of tourism and recreation workers. The development of tourism is especially important for the Skoliv Territorial Community, as it contributes to the creation of new jobs, attracting local people to the tourism process, intensifying business activities in the region, preserving and promoting the historical and cultural potential of the territory. Tourism must be developed on the basis of sustainable development.

Key words: tourist and recreational potential, historical and cultural potential of the territory, tourist attractiveness, ecological tourism, sustainable development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Туризм є однією з прибуткових галузей економіки, яка розвивається швидкими темпами в багатьох країнах світу, є потужним джерелом наповнення бюджету. Туристична сфера створює нові робочі місця, покращує добробут місцевого населення, активізує розвиток сільських регіонів. Водночас базою активного розвитку туризму є туристичний потенціал. Особливого значення має активізація туристичної діяльності в сільських територіях, туризм в яких може стати потужним чинником розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблемі дослідження туристично-рекреаційного потенціалу приділяли увагу такі дослідники як Гуляев В.Г., Дроздов А.В., Кусков А.С., Святохо Н.В., Селіванов І.А., Бейдик О.О., Ніколаєнко Т.В., Герасименко В.Г. та інші.

Формулювання цілей статті

Метою статті є розкриття сутності туристично-рекреаційного потенціалу регіону, дослідження туристичного потенціалу Сколівської територіальної громади Львівської області, виділення основних проблем розвитку туризму та шляхів підвищення туристичної привабливості території.

Виклад основного матеріалу

Туристично-рекреаційний потенціал регіону – це наявність ресурсів, які можуть бути використанні для розвитку туристичної та рекреаційної діяльності. Він включає економічну (інфраструктура, фінанси, управління) та ресурсну компоненти (історико-культурна, природно-ресурсна, соціальна складові) [1]. Згідно Святохо Н.В, туристично-рекреаційний потенціал території розглядається як сукупність таких компонентів: природно-ресурсної, історико-культурної, економічної та соціальної, які взаємопов'язані й взаємодіють між собою [2]. Він виступає передумовою розвитку туризму, створення туристичного продукту, сприяє задоволенню потреб людей в відпочинку та рекреації.

Сколівська територіальна громада Львівської області має значний потенціал для розвитку туризму. До її складу входять 17 населених пунктів, зокрема такі громади: Сколе, Верхнє Синьовидне, Дубина, Межиброди, Гребенів, Кам'янка, Коростів, Корчин, Крушельниця, Нижнє Синьовидне, Тишівниця, Підгородці, Сопіт, Урич, Труханів, Побук, Ямельниця. Адміністративний центр – м. Сколе, населення – 20262 осіб.

Історико-культурний потенціал території включає в основному релігійні об'єкти, а також пам'ятники. Зокрема, основними туристичними об'єктами в місті Сколе є: палац Гредлів, церква Святої Параскеви, костел Семи Скорбот Діви Марії, школа № 1 (гімназія). Дерев'яний костел Семи Скорбот Діви Марії було збудовано близько 1660 року. З того часу він зазнавав руйнування, але зараз відновлений і функціонує. Палац і парк баронів Гредлів були закладені в ХІХ ст. Палац виконаний в стилі необароко та є привабливою туристичною пам'яткою міста. Церква св. Параскеви – це дерев'яна пам'ятка бойківської архітектури, побудована 1597 року.

В Сколе також знаходяться такі пам'ятники: пам'ятник Тарасу Шевченку, пам'ятник героям УПА, монумент, присвячений визволенню Сколе радянською армією, пам'ятник на честь загиблих в боях за Сколе воїнів радянської армії, пам'ятник «Слава Праці!» та інші. Є також кілька пам'ятних знаків [3]. В інших населених пунктах Сколівської територіальної громади в основному знаходяться сакральні об'єкти. Переважно всі вони в бойківському стилі з дерева. Одними з найстарших об'єктів є: церква Івана Хрестителя (збудована 1886 р. в с. Верхнє Синьовидне), церква святих Кузьми та Дем'яна (село Корчин, 1824 року), дерев'яна церква (с. Урич, 1911 р.), церква св. Трійці (с. Крушельниця, 1842 р.) та інші.

На досліджуваній території знаходиться Національний природний парк «Сколівські Бескиди» [4]. Загальна площа заповідної зони становить 35684 га. Парк створений 1999 року з метою збереження, відтворення і раціонального використання ландшафтів західної частини українських Карпат з унікальними природними комплексами, що мають важливе природоохоронне, екологічне, естетичне, освітнє та рекреаційне значення. На території парку є значна кількість еколого-пізнавальних стежок та маршрутів, які включають відвідування таких об'єктів: м. Сколе, гора Парашка, с. Майдан, гора Лопата, гора Ключ, річка Кам'янка, с. Корчин, водоспад Гуркало, Тустань та інші.

На території Сколівської ОТГ знаходиться значна кількість геологічних об'єктів:

- гори: Парашка (це найвища гірська вершина в Сколівських Бескидах висотою 1268 м); гора Лопата (висота 1210,9); Кудрявець (висота 1242,3 м); гора Ключ (927 м) та інші;

- скелі: в селі Ямельниця; Урицькі скелі неподалік від села Урич (це унікальні скелі, бо тут збереглася ще й частина давньоруської фортеці. У скелях вирубані гроти, підземні ходи, колодязі); Княжі скелі біля села Тишівниця (максимальна їх висота - 42 м).

Гідрологічні ресурси представлені річками (Опір та Стрий, Велика Річка, Кам'янка, Сопіт, Ямельниця та інші), водоспадами (Кам'янецький, Гуркало, Сопіт), озера (Журавлине).

Унікальним об'єктом, який має високу туристичну привабливість, є фортеця Тустань, яка розташована біля села Урич. Це залишки давньоруського оборонного комплексу на скелях, який заснований у ІХ ст. племенами білих хорватів [5]. Щороку тут проводиться фестиваль «Ту Стань!». На території Державного історико-культурного заповідника «Тустань» знаходиться музей історії Тустані.

На території Сколівської ОТГ розвиваються такі види рекреаційно-туристичної діяльності як: відпочинкова, культурно-пізнавальна (зокрема релігійний туризм), спортивна (зокрема гірськолижний туризм), екологічна (зелений туризм). Пріоритетним є розвиток сільського туризму, що зумовлено такими обставинами як наявність природно-рекреаційного потенціалу, зростання інтересу суспільства до відпочинку в екологічно чистих місцевостях, порівняно невисока вартість відпочинку, наявність привабливої нематеріальної культурної спадщини (культури, звичаїв, традицій), розвиток мережі сільських садиб.

Основними проблемами розвитку туризму території є [6]: незадовільний стан туристичних об'єктів; недостатньо розвинена туристична інфраструктура, зокрема комунальна система, незадовільний стан доріг, низький рівень транспортних послуг; низький рівень якості туристичних послуг; недостатність інформаційно-маркетингового забезпечення просування туристичних можливостей регіону; недостатнє забезпечення професійними кадрами в галузі туризму тощо.

Шляхи підвищення туристичної привабливості Сколівської ОТГ Стрийського району:

- активна реклама (у ЗМІ, медіа-каналах, соцмережах тощо);

- активізація туристичної діяльності, зокрема організація фестивалів, створення нових туристичних маршрутів;

- збереження, відновлення культурних та природних пам'яток;
- державне сприяння розвитку сільського туризму шляхом пільгового оподаткування, кредитування сільських садіб, підприємців місцевого рівня туристичного напрямку тощо;
- налагодження співпраці між туристичними операторами та власниками осель сільського зеленого туризму для того, щоб активніше залучати їх до туристичного процесу;
- перспективним напрямом розвитку сільського туризму може стати утворення кластерів, до складу яких входять власники садіб, місцеві майстри, підприємці, громадськість, органи місцевого самоврядування. Утворення таких об'єднань сприятиме активізації туристичного процесу в регіоні;
- розвиток різних форм активного туризму, наприклад, велосипедного, водного, гірськолижного, пішохідного туризму шляхом прокладання трас, розробки турів;
- вдосконалення туристичної інфраструктури, зокрема ремонт автомобільних доріг, будівництво готелів, облаштування відпочинкових територій, місць для паркування тощо;
- підвищення професійного рівня працівників туристично-рекреаційної сфери;
- покращення якості туристичних послуг.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок даному напрямі

Держава повинна стимулювати розвиток сільських територій різноманітними інструментами, зокрема пільговим оподаткуванням, кредитуванням підприємницької діяльності тощо. Розвиток сфери туризму особливо важливий для сільських територій, оскільки сприяє створенню нових робочих місць, залученню місцевого населення до туристичного процесу, активізації підприємницької діяльності в регіоні, наповненню бюджету податковими надходженнями, збереженню та популяризації історико-культурного потенціалу території. Крім того, туризм має розвиватися на засадах сталого розвитку, тобто не повинен завдавати шкоди навколишньому середовищу, сприяти збереженню та охороні природних ресурсів.

Туризм, особливо сільський та екологічний, є пріоритетним напрямом розвитку для Сколівської територіальної громади Львівської області, оскільки вона має багатий туристичний потенціал. З огляду на це, політика місцевої влади повинна бути спрямована на стимулювання туристичної сфери як одного з чинників економічного зростання регіону.

Література

1. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса : ОНЕУ, 2016. – 262 с.
2. Святохо Н. В. Концептуальные основы исследования туристского потенциала региона / Н. В. Святохо // Экономика и управление. – 2007. – № 2. – С. 30–36.
3. Сколе: 12 цікавих місць [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://shpacir.wixsite.com/shpacir-ukraine/single-post/skole>
4. Національний природний парк «Сколівські Бескиди» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://skole.org.ua/news>
5. Фортеця Тустань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/sk/urych/sights/fortress>
6. Мігущенко Ю. В. Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Львівської області [Електронний ресурс] / Ю.В. Мігущенко // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4564>

References

1. Otsinka turystychno-rekreatsiinoho potentsialu rehionu : monohrafiia / za zah. red. V. H. Herasymenko. – Odessa : ONEU, 2016. – 262 s.
2. Sviatokho N. V. Kontseptualnye osnovy yssledovaniya turystskoho potentsyala rehyona / N. V. Sviatokho // Ekonomyka y upravlyeniye. – 2007. – № 2. – S. 30–36.
3. Skole: 12 tsikavykh mistst [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://shpacir.wixsite.com/shpacir-ukraine/single-post/skole>
4. Natsionalnyi pryrodnyi park «Skolivski Beskydy» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://skole.org.ua/news>
5. Fortetsia Tustan [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/sk/urych/sights/fortress>
6. Mihushchenko Yu. V. Problemy ta perspektyvy rozvytku turystychnoi haluzi Lvivskoi oblasti [Elektronnyi resurs] / Yu.V. Mihushchenko // Efektyvna ekonomika. – 2015. – № 11. – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4564>